

КРАЄЗНАВСТВО

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у квітні 1927 року Українським комітетом краєзнавства

Репресований у 1930 році

Відроджений 1993 року з ініціативи Національної спілки краєзнавців України

1 (102) '2018

Головний редактор

Олександр Реєнт

Редакційна колегія:

Олег Бажан

(перший заступник
головного редактора)

Олександр Удод

(заступник
головного редактора)

Лев Баженов

Віль Бакіров

Геннадій Бондаренко

Володимир Великочий

Сергій Гальчак

Микола Головка

Олександр Гончаров

Олександр Гуржій

Віктор Даниленко

Володимир Дмитрук

Олександр Добржанський

Олександр Завальнюк

Михайло Косило

Віктор Коцур

Олександр Лисенко

Руслана Маньковська

Володимир Милько

Олексій Нестуля

Олександр Рубльов

Григорій Савченко

Валерій Смолій

Засновники:

Національна спілка

краєзнавців України

Інститут історії України

НАН України

Виходить щоквартально

ISSN 2222-5250

ЗМІСТ

З історії міста Миколаєва та Миколаївщини

Кирило Горбенко (м. Миколаїв)

Укріплене поселення (городище) епохи
фінальної бронзи Дикий Сад у місті Миколаєві 6

Олег Бобіна (м. Миколаїв)

Робітництво Миколаєва: економічне становище
та соціальна боротьба напередодні і в ході
Першої російської революції 21

Владислав Пархоменко (м. Миколаїв)

З історії протипожежної
служби Миколаєва (1920-ті рр.) 29

Олександр Тригуб (м. Миколаїв)

Зниклі села на теренах полігону «Широкий лан»
(кінець XVIII – середина XX ст.) 34

До 100-річчя подій

Української революції 1917–1921 років

Юрій Котляр (м. Миколаїв)

Селянські повстання
на Миколаївщині у 1918–1921 рр.:
передумови, характер, спрямування 46

Віктор Савченко (м. Одеса)

Літератори та «червоні моряки»
проти «червоних комісарів»:
два тижні миколаївської «матроської республіки»
(14–27 травня 1919 р.) 56

Церковно-історичне краєзнавство:

витоки та сучасний дискурс

Ганна Маринченко (м. Миколаїв)

Храми та церкви Вітовського району Миколаївської
області: історія створення та функціонування 69

Микола Михайлуца (м. Одеса)

Процеси більшовицької етатизації Православної
церкви на Миколаївщині у завершальний період
німецько-радянської війни (1944–1945 рр.) 76

Джерела та біографічні студії

Ольга Морозова (м. Миколаїв)

Василь Андрійович Страдомський (1831–1902):
лікар, колекціонер, громадський діяч 90

Ольга Чеботаєва (м. Миколаїв)

М. М. Аркас: аспекти культурної ідентифікації 102

Вадим Золотарьов (м. Харків), Олег Бажан (м. Київ)
«Не слід розбиратися у прізвищах,
беріть і розстрілюйте». Масові політичні репресії
1938 року на Миколаївщині через призму біографії
чекіста Петра Карамішева 109

Оксана Дорошенко (м. Первомайськ)
Микола Вінграновський у спогадах земляків
із Первомайщини 123

Античні старожитності Північного Причорномор'я

Денис Бондаренко (м. Миколаїв)
Загальна характеристика античного поселення
Вікторівка-I 135

Валерій Левченко (м. Одеса)
Роль одеських вчених-істориків у дослідженні,
охороні та збереженні Ольвії
у першій половині ХХ століття 143

До 85-х роковин Голодомору 1932–1933 років в Україні

Микола Зеркаль (м. Миколаїв)
Репресії селян на Миколаївщині
під час Голодомору 1932–1933 рр.:
за матеріалами кримінальних справ 162

«Люди мерли як мухи». Свідчення очевидця
про Голодомор 1933 року на Миколаївщині
(публікація Станіслава Нечаєва) 170

Південь України: історико-теоретичні проблеми вивчення

Аліса Ложешник, Олександр Ложешник (м. Одеса)
Козацька старшина Бузького війська:
особливості етнічного та соціального складу 174

Василь Нікітін (м. Миколаїв)
Гайдамацький рух у Побужжі 186

Віра Ревенко (м. Миколаїв)
Відбудова і діяльність сільських клубів Миколаївщини
в повоєнний період 197

Олена Шипотілова, Андрій Кожанов (м. Одеса)
Екологічний рух на території Миколаївщини
наприкінці 1980-х років (історичний аспект) 204

Національна спілка краєзнавців України: панорама сучасного життя

Засідання Президії НСКУ та вручення Премії
імені Дмитра Яворницького (14 грудня 2017 р.) 210

Володимир Дмитрук (м. Київ)
Засідання Президії Національної спілки
краєзнавців України (20 лютого 2018 р.) 212

Володимир Милько (м. Київ)
Туристичне краєзнавство Прикарпаття:
досвід і перспективи – візит делегації НСКУ
на Івано-Франківщину 215

Руслана Маньковська (м. Київ)
Всеукраїнська нарада з питань викладання
навчального курсу «Основи краєзнавства»
у закладах вищої освіти 217

Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту
історії України НАН України
(протокол № 2 від 27.02.2018 р.)

Журнал зареєстровано
Міністерством юстиції
України
(Свідоцтво про
державну реєстрацію
друкованого засобу масової
інформації – серія КВ № 1722
від 06.12.1995 р.)

Наказом МОН України
№ 1604 від 22.12.2016 р.
журнал внесено до переліку
наукових фахових видань, у
яких можуть публікуватися
результати дисертаційних
робіт на здобуття наукових
ступенів доктора і кандидата
наук за спеціальностями
«Історичні науки».

Журнал включено
до бібліографічної бази даних
наукових публікацій РІНЦ
Україніка наукова,
Google Scholar,
Slavic Humanitics Index.

Усі права застережені.
Передрук дозволено тільки
за згодою редколегії.

Адреса редакції:
01001, м. Київ-1,
вул. М.Грушевського, 4,
кім. 212
тел.: 278-02-38, 279-13-88

E-mail:
bazhancio@ukr.net

Електронна версія:
www.history.org.ua
www.nbuv.gov.ua
www.nsku.org.ua

© Національна спілка
краєзнавців України, 2018
© Інститут історії України
НАН України, 2018